herpy

AGAMER

Chameleon Forest Dragon

Gonocephalus chamaeleontinus

Gonocephalus chamaeleontinus er en slank, grøn skovagam med en høj kam af spidse torne langs nakken og ryggen. Den lever i regnskoven på Java og Sumatra, sidder lodret på stammerne og bliver 30-40 cm lang. Arten kræver et højt, godt ventileret glasterrarie, konstant høj luftfugtighed og vanddråber at drikke af. Dyrene i handlen er som regel vildfangne, så arten er kun for erfarne holdere.

Familie: Agamidae Tidligere navn: *Agama tigrina; Iguana chamaeleontina*

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**30-40 cm** total længde inkl. hale
Vægt	**100-120 g**
Levetid	**8-15 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende**
Biotop	**Regnskov**
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 60 × 120 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**24-27 °C**
Hotspot	**30-35 °C**
Temperatur, nat	**21-24 °C**
Luftfugtighed	**80-95 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 2
Kost	**Insekter og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis eller 1 han med flere hunner**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**4-13 æg**
Kuld pr. år	**1-2**
Inkubation	**70-90 dage** ved 25-26 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten er ikke opført på CITES eller i EU's bilag, så der kræves ingen CITES-papirer. Ingen agamer står på den danske liste over dyr, som private ikke må holde (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015), og arten er ikke på EU's liste over invasive arter.

Om arten

Gonocephalus chamaeleontinus er en robust, sammentrykt agam med lang, båndet hale og en kam af skarpe torne, der er længst over nakken. Hannen har en strubesæk, som kan være blålig eller brunlig, og en tydeligere kam end hunnen. Farven kan skifte fra klart grønt til mørkebrunt på få sekunder. Grønne dyr har et mønster af hvide, gule, turkise og grønne skæl, hvor de gule danner runde pletter. Hunnerne er oftest brune. Øjnene er forholdsvis små med brun til gul iris og blå pigment i øjenkrogene, og der er ingen torne lige over øjet.

Kroppen er op til 16 cm fra snude til kloak, og med halen bliver dyret omkring 30-40 cm. Hannerne vejer højst omkring 120 g, hunnerne omkring 100 g.

Arten bruger camouflage som forsvar. Den sidder ubevægelig med hovedet opad på en lodret stamme og flytter sig om på stammens bagside, hvis den forstyrres. Hannerne er meget territoriale og truer rivaler med udfoldet strubesæk, buet ryg, strakte ben og vidt åbne øjne. Slagsmål er sjældne, for stridighederne afgøres normalt ved opvisning. Navnet *chamaeleontinus* viser til dyrets lighed med kamæleoner. Levetiden er ikke dokumenteret; 8-15 år i boksen er lånt fra *Gonocephalus grandis*.

Udbredelse og levested

Gonocephalus chamaeleontinus lever på Java, Sumatra og en række mindre øer omkring Sumatra, på Natuna Besar i Det Sydkinesiske Hav og på øen Tioman ud for den malaysiske halvøs østkyst. Typelokaliteten er angivet som "Amerika", men det er en fejl.

Arten kan leve i højder op til omkring 1.500 m. Dens status er ikke truet (LC).

> **Oprindelig udbredelse:** Indonesien og Malaysia.

LEVESTED

Arten bor i høj, hovedsagelig uberørt regnskov og findes i træer og buske, ofte tæt på vandløb. Den er dagaktiv og trælevende og sidder typisk klistret til lodrette stammer med hovedet opad.

I naturen drikker dyret ikke af stillestående vand, men af dråber på blade og bark. Føden er snegle, orme og insekter, som dyret tager fra baghold. Om dagen er det udsat for en del sollys, og det soler sig oven på grene og løv.

Pasning

TERRARIET

Et voksent dyr skal have et glasterrarie på mindst 60 × 60 × 120 cm (længde × bredde × højde). Arten er trælevende, så højden er vigtig, og et højt terrarie giver også en lodret temperaturgradient. Glas holder fugten langt bedre end net, og metalnet kan ruste og få kløerne til at sætte sig fast. Giv terrariet god ventilation alligevel, så luften ikke bliver stillestående.

Indret med mange klatregrene, fleksible vinranker og stykker korkbark, og sæt nogle grene under varme- og UVB-lampen, så dyret kan sole sig. Som bund bruges et tykt lag fugtig sphagnum, som skylles grundigt først, fordi det kan indeholde meget salt. En falsk bund med afløb gør det nemt at holde terrariet fugtigt uden at samle vand.

En han kan holdes sammen med flere hunner, og en gruppe på op til fire dyr kan bo i samme mål, når der er mange grene og siddepladser. Større er altid bedre. To hanner må aldrig holdes sammen, for den underlegne han lever i konstant stress og trives ikke. Der findes kun lidt viden om arten i fangenskab, og den er ikke til begyndere.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Varme og temperatur

TEMPERATUR

Om dagen skal der være 24-27 °C. Under en spot skal der være en solplads på 30-35 °C, og dyret skal altid kunne vælge en køligere plads højere eller lavere i terrariet. Om natten skal temperaturen ligge på 21-24 °C; nattemperaturen er ikke dokumenteret for arten, men passer til regnskovsklimaet i lavlandet. Varmemåtte i bunden hjælper ikke, for dyret sidder i grenene og ikke på gulvet.

Mål temperaturen i flere højder og brug termostat. Arten lever i skov med både sol og skygge, så den skal kunne trække sig væk fra varmen. Et dyr, der sidder med åben mund og lys farve, har det for varmt.

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal være høj hele året, ca. 80-95 %. Tallet er et skøn og svarer til det, der gælder for *Gonocephalus grandis*. Et automatisk forstøvningsanlæg er den bedste løsning. Uden anlæg forstøves terrariet rigeligt tre til fire gange om dagen med en blomsterforstøver.

Dyret drikker dråber fra blade, grene og terrariets glas. Dråberne skal være ret store, før dyret reagerer på dem, og en tågemaskine alene giver dem ikke. Lad vand løbe ned ad glasset eller samle sig på bladene. Er luften for tør, bliver dyret dehydreret, især i den første tid efter indkøb.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

VAND OG VANDKVALITET

Ud over dråberne skal der stå en stor vandskål i terrariet, som ikke er dybere, end at dyret let kan komme op igen. Skift vandet jævnligt. Dyret drikker næppe af skålen, men den hjælper med at holde fugtigheden oppe.

LYS OG UVB

Arten skal have UVB og en solplads. Brug et UVB-rør af høj effekt (T5 HO), så dyret kan danne D3 og optage kalk, og det er særligt vigtigt for unge dyr. Ferguson-zone 2 er et skøn ud fra, at arten lever i skyggefuld skov, men soler sig oven på grene og løv. Monter røret, så dyret kan komme tæt på og også gemme sig i skygge. Lyset tændes 12 timer om dagen. Skift UVB-røret efter producentens anvisning.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

Arten er insektæder og æder i naturen snegle, orme og insekter. I fangenskab tager den regnorme, voksmøllarver, melorme og fårekyllinger. Voksne dyr fodres hver anden dag, og de vil gerne have store byttedyr: de kan æde op til fire hele regnorme på få sekunder. Små foderdyr bliver nogle gange helt ignoreret. Byttet kan tilbydes med pincet eller fæstnes til en korkbark.

Unger fodres hver dag med bananfluer, små fårekyllinger og små melorme og skifter hurtigt til større byttedyr. Alle foderdyr støves ved hvert måltid med et tilskud, der indeholder kalk og D3, fordi arten er udsat for metabolisk knoglesygdom, især som unge.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Dyret er sky og sidder helst helt stille. Det egner sig til at blive set på og ikke til at tage op. Arbejd roligt, når du åbner terrariet, og hold dig til det nødvendige.

Hannen er territorial og viser sig frem over for andre hanner. Hold derfor kun én han i terrariet. Nyindkøbte dyr er som regel vildfangne, stressede og parasitbefængte, så de skal have ro, og en afføringsprøve bør undersøges hos dyrlægen hurtigt.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannen har en højere kam og en tydelig strubesæk og er lidt større end hunnen. Alder for kønsmodenhed er ikke dokumenteret. Hunner bør veje mere end 60 g, før de sættes sammen med en han. De kan ægløse før, men er de lettere og bliver drægtige, er der større risiko for æglægningsvanskeligheder.

PARRING

Hannen viser sig frem for hunnen med udfoldet strubesæk og vipper op og ned, løber hen til hende og bider fat i hendes nakkekam. Parringen varer op til 10 minutter, oftest kortere. Er dyrene opstaldet hver for sig, sættes hunnen ind til hannen og ikke omvendt. Bedst resultat får man, når han og hun bor sammen i længere tid.

ÆGLÆGNING OG KULD

Efter seks til otte uger begynder hunnens bug at svulme, og æggene kan føles forsigtigt gennem huden. Hun graver et redehul, der kan være op til 15 cm dybt, så underlaget skal være løst. Hunnen lægger fire til 13 ovale æg på omkring 2-3 cm. Bagefter skubber hun jord over dem med snuden. Hunnen lægger normalt æg en til to gange om året.

INKUBATION

Æggene klækker bedst ved kunstig rugning i let fugtig vermiculit ved 25-26 °C og omkring 87 % relativ luftfugtighed. Klækningen tager 70-90 dage, og de fleste æg klækker omkring dag 80. Et æg, der ikke klækker af sig selv, kan åbnes forsigtigt, men unger, der skal hjælpes ud, klarer sig dårligere.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne vejer under 2 g ved klækningen og skal fodres hver dag. Sorter dem efter størrelse, når de vokser, så de ikke konkurrerer om føden. Unger har størst risiko for kalkmangel, så giv dem UVB og kalk med D3 ved hvert måltid. Længden ved klækning er ikke dokumenteret.

Sundhed og typiske fejl

Dyrene i handlen er som regel vildfangne, så problemerne skyldes ofte transport, dehydrering og parasitter. Typiske problemer er:

- Indvoldsparasitter hos nyindkøbte dyr. Få en afføringsprøve undersøgt.
- Dehydrering, hvis dyret ikke får vanddråber nok eller luftfugtigheden er for lav.
- Metabolisk knoglesygdom ved for lidt UVB og kalk, især hos unger.
- Skader på snuden, hvis dyret løber mod glas eller net.
- Æglægningsvanskeligheder hos hunner, der bliver drægtige som for små dyr.

Gå til en dyrlæge med krybdyrerfaring, hvis dyret holder op med at æde, har åben mund eller får sår.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.